

Sastamalan KIRKKOVAELLUS

Tervetuloa
Sastamalan kirkkovaellukselle

Edessä on mielenkiintoinen matka Rautaveden ja
Kokemäenjoen kulttuurimaisemissa.

Luonnossa silmä lepää ja eri-ikäisissä
kirkoissa aistii vuosisatojen kiitävät hetket.

Ensimmäinen osuus:

Wanha-Harsu - Maakunnantie - Riippiläntie - Alitustie - Kaukoniementie - vanhan radanpohjan polku - Koskentie - Riippiläntie - Karkun kirkko (noin 4 km).

Lähtö Harsun museokodin pihapiirissä sijaitsevasta Hyvän Paime-
nen Majatalosta. Pihapiirissä on päärakennus vuodelta 1902,
vanha pakari ja muita rakennuksia. Harsun museokoti avaa ovensa
matkailijoille ja vaeltajille. Karkun rautieasemalle matkaa 200 m.

Harsulta reitti vie Karkun kyläkeskuksen ja kyläkaupan ohi Riippilän
tietä (noin 500 m). Mäen alla käännytään vasemmalle, Alituskadul-
le ja radan alikulkusillan kautta Kaukoniementielle. Karkun uimaran-
nan jälkeen tie muuttuu poluksi, joka seurailee vanhaa radan
pohjaa. Karkun evankelisen opiston ranta-alueen ohi jatketaan
kunnes polku muuttuu Koskentieksi.

Riippiläntielle saavuttaessa Karkun kirkko on suoraan edessä.

WANHA-HARSU

Museokoti
Maakunnantie 17, 38100 Sastamala
www.wanhaharsu.com

Kyläkauppa Maisa

Lounaskahvila keskellä kylää
Maakunnantie 8,
38100 Sastamala
puh. 0400 771158

Karkun kirkko

Karkun kirkko valmistui vuonna 1913, arkkitehti on Oiva Kallio. Erikoisuutena on alttarin yläpuolella sijaitseva urkuparvi. Oskar Merikanto vihki käyttöön Kangasalan Urkutehtaan valmistamat 12-äänikertaiset urut samana päivänä kun kirkkokin vihittiin. Oven portaalienkelit on suunnitellut John Munsterhjelm. Kirkko on nimetty Kristuksen tulemuksen kirkoksi. Hautausmaalla oleva kuusenmuotoinen ruumishuone on Otto-livari Meurmanin piirtämä.

Avoinna sopimuksen mukaan.

Toinen osuus:

Karkun kirkko - Riippiläntie - Heinoontie - Sastamalan kirkon tie - Sastamalan Pyhän Marian kirkko (noin 5,5 km)

Karkun kirkkoa vastapäätä Riippilänjärven toisella rannalla on Järventaustan kartano, jonka mailla on nyt Golf-kenttä.

Riippiläntietä jatketaan ja käännetään vasemmalle Heinoontielle. Puolivälissä matkaa on Heinoon yhteistalo, jonka pihassa voi levähtää. Heinoon kyläraitin jälkeen avautuu laaja peltoaukea, jonka takana näkyy keskiaikaisen kirkon katto. Rautaveden toisella puolella näkyy Pirunvuori. Heinoontieltä käännetään vasemmalle - Sastamalan kirkon tielle, jonka päässä on Pyhän Marian kirkko.

Kirkon vieressä on 1830-luvulla rakennettu Sastamalan Wanha Pappila.

Sastamalan Wanha Pappila

Sastamalan kirkon tie 112. 38210 Sastamala
www.wanha-pappila.fi
sastamalan@wanhappila.fi

Sastamalan Pyhän Marian kirkko

Keskiaikainen Sastamalan Pyhän Marian kirkko on ollut muinaisen suuren Sastamalan emäkirkko, jonne on tultu mm. Peräseinäjoelta ja Merikarvialta asti. Kirkon esineistössä huomio kiinnittyy pyhainveistoksiin, joita on kaikkiaan 16, vanhimmat 1200-luvun loppupuolelta. Katolisesta ajasta kertovat myös kastemalja niin ikään 1200-luvun lopulta sekä hautakivi, jossa on vuosiluku 1304. Kirkkoa ympäröi hautausmaa. Maalattaisen kirkon erinomainen akustiikka on toistanut vuosisatojen ajan säveliä Jumalan kunniaksi.

Tiekirkko on avoinna toukokuun puolivälistä elokuun loppuun joka päivä klo 11-17, muulloin sopimuksen mukaan.

Kolmas osuus

Reitti: Sastamalan Pyhän Marian kirkko - Sastamalan kirkon tie - Heinoontie - ylitetään Sastamalantie - Koskelontie ja polku puron yli - Kallialan koulutie - Sipintie - jälleen Sastamalantien ylitys - Kallialan kirkkotie - Tyrvään Pyhän Olavin kirkko (noin 6.5 km)

Sastamalan kirkolta palataan takaisin Heinoontielle. Matkaa rytmittävät talot, pellot ja metsät ja vanhat kilometripylväät. Vihattulan kylä on osuuden puolivälissä ja ylitetään vilkas tie no 249. Koskelontie kapenee poluksi, joka ylittää puroksi kutistuneen Rautajoen. Pohjalantien ylityksen jälkeen matka jatkuu Kallialan kylämaiseman halki. Vasemmalla häämöttää jo Tyrvään Pyhän Olavin kirkko. Sastamalan tie ylitetään ja tullaan vanhaan kirkonkylään, jossa talot ovat muinaisilla paikoillaan. Yksi reitin kauneimmista maisemista odottaa kirkolle kääntyvältä tieltä.

PIRASSEN LUOMUTILA

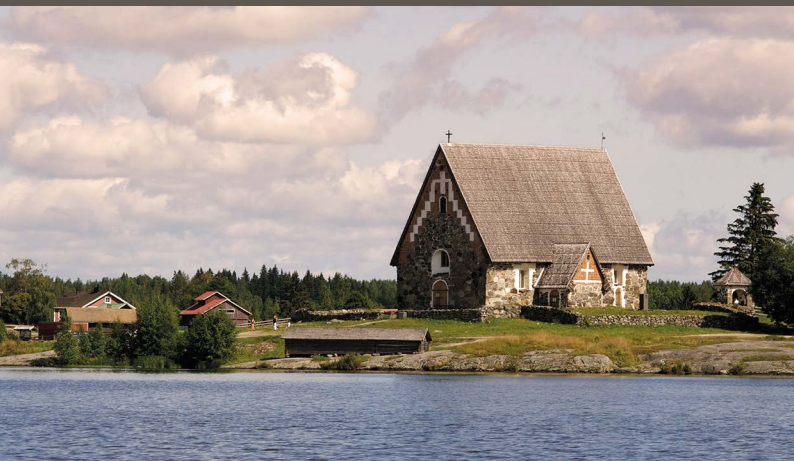
Mieli-Aitta kahvila, majoitusta
www.pirasenuomutila.com

Tyrvään Pyhän Olavin kirkko

Kallialan kylään tehtiin ensin puukirkko ja sen jälkeen kivikirkko. Kalliala nimi muuttui Ala-Sastamalaksi, myöhemmin Tyrvää. Kappe- lista tuli itsenäinen kirkkoherrakunta vuonna 1520. Kirkko oli seura kunnan pääkirkkona vuoteen 1855, jolloin uusi kirkko valmistui. Tyrvään vanha kirkko säilytti keskiaikaisen asunsa meidän päiviimme. Vuonna 1997 kirkko tuhopoltettiin ja rakennettiin talkootyönä uudelleen, ulkoasulta entiseksi ja sisätila tunnelmaltaan entisen kaltaiseksi kirkkotilaksi. Vuonna 2003 puuvalmis kirkko vihittiin käyttöön. Taiteilijat Kuutti Lavonen ja Osmo Rauhala kutsuttiin toteuttamaan kirkon sisätilan maalaukset, jotka noudattavat kirkossa ollutta vanhaa kuvaohjelmaa. Taiteen osalta kirkko saatiin valmiiksi vuonna 2009. Kirkko on käsityötaidon ja maalaustaiteen ihme, joka puhuttelee kirkkoverasta.

Avoinna toukokuun puolivälistä elokuun loppuun su-pe klo 11-17, muulloin sopimuksen mukaan.

1. Taival 20 km

Wanha-Harsu - Karkun kirkko - Sastamalan Pyhän Marian kirkko - Tyrvään Pyhän Olavin kirkko - Tyrvään kirkko.

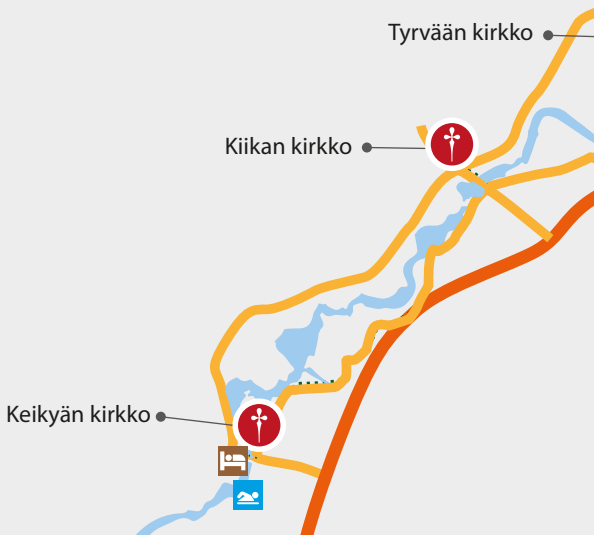
Junalla pääsee Karkun asemalle. Tampere - Pori junat pysähtyvät Karkun ja Vammalan asemilla.

2. Taival 21 km

Tyrvään kirkko - Kiikan kirkko - Keikyän kirkko.

Tyrvään kirkolle voi palata Kokemäenjoen pohjoispuolta Äetsäntietä. Matkaa voi jatkaa myös Huittisiin, Kokemäelle, Harjavaltaan, Ulvilaan ja Poriin. Reitti kulkee Kokemäenjoen tuntumassa ja tarjolla on yöpymis- ja ruokailupaikkoja.

Kirkoilla on aukioloaikoina käytettävissä wc.

Kirkko

Sairaala

Valtatie

Rautatieasema

Majoitus

Päällystetty tie

Uimaranta

Ravintolapalvelu

Hiekkatie

Leirintäalue

Infopiste

Maastopolku

Neljäs osuus

Reitti: Tyrvään Pyhän Olavin kirkko - Kallialan kirkkotie - Mieli-Aitalta hakapolku Sastamalantie Sastamalankatu - Ystävyden puiston kävelytietä kirjastolle - Sillankorvankatu - Vammaskosken silta Tyrvään kirkko (noin 4 km).

Tyrvään kirkot sijaitsevat miltei näköetäisyydellä. Matka kuljetaan suurelta osin kävely- ja pyöriteitä kaupunkimaista ja kaunista reittiä. Sastamalankadun varrella on Tyrvään vanha pappila, jossa kirkkoherrat asuivat 1890-luvulle asti. Ystävyden puistosta pääsee kirjaston puistoon ja rannan polkua Vammaskosken sillalle. Nykyinen kivinen silta on valmistunut 1915, mutta paikalla on ollut silta jo 1500-luvulla. Tyrvään valoisa ja tilava tiilikirkko sijaitsee Liekoveden puolella. Vammaskosken vastakkaisella puolella on vuonna 1922 valmistunut Tyrvään pappila, kulttuurin ja tapahtumien talo saleineen ja kammareineen.

*Heinon
Leipomo*

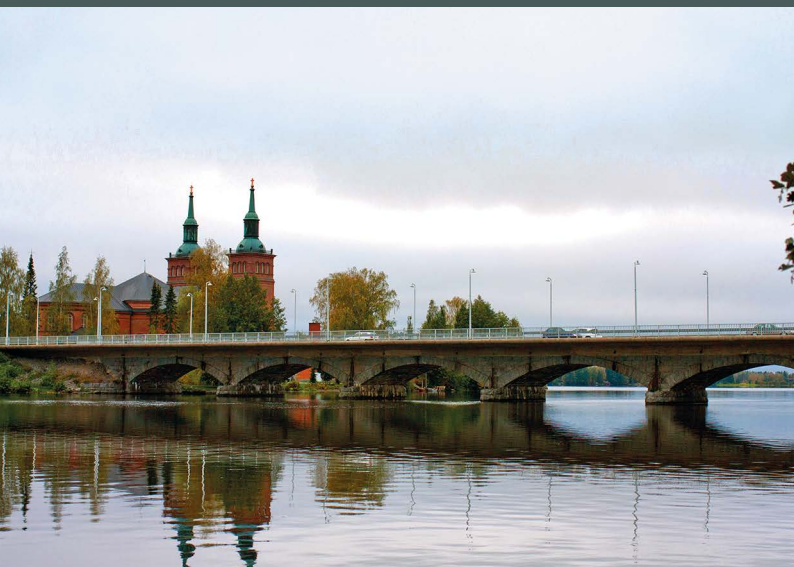
Sastamalankatu 70, 38210 Sastamala
040 0339870

Tyrvään kirkko

Tyrvään kirkko on Sastamalan seurakunnan pääkirkko. Turkulainen arkkitehti Pehr Johan Gylich suunnitteli Tyrväälle komean kaksitornisen kirkon, joka valmistui vuonna 1855. Kirkon sisätilaa on aikojen saatossa muutettu ja 1980-luvun korjaus pyrki palauttamaan alkuperäisen tunnelman. Kirkon kuoriin on hankittu 1860-luvulla R.W. Ekmanin kolme alttaritaulua: "Kristus ristillä", "Kristuksen kirkastuminen" ja "Kristuksen ylösnousemus". Kuorissa on myös kipsikopio Ville Vallgrenin marmoriveistoksesta "Kristus". Kirkko niemellä on Tyrvään kirkkohautausmaa muistolehtoineen.

Avoinna touko-elokuu arkisin klo 9-15, muulloin sopimuksen mukaan.

*Toinen taival:
Tyrvään kirkko - Kiikan kirkko - Keikyän kirkko
reitien pituus noin 21 km*

Viides osuus

*Reitti: Tyrvään kirkko - Asemakatu - Sastamalantie - Kaukolantie -
Hartolankosken voimalaitos - Hartolankoskentie - Sarkiantie - Kiikka
pääntie - Kiikanojantie - Kiikan kirkko (noin 12 km)*

Tyrvään kirkolta Vammaskosken yli ja Asemakadulle, jonka varressa on kulttuuritalo Jaatsi, Akseli Gallen-Kallelan lapsuudenkoti ja rautatieasema.

Sastamalantielle käännytään lähellä Vaunusuota, jonka kerrotaan saaneen nimensä Katariina Maununtyttären suohon vajonneesta kulkuneuvosta.

Kaukolantie vie läpi historiallisen Kaukolan kylän, jossa on asuttu satoja vuosia. Hartolankosken voimalaitos valmistui 1950. Ennen sitä alueella oli useita myllyjä, myös Tyrvään ensimmäinen sähkömylly.

Hartolankosken tieltä käännytään Sarkiantielle, joka pujottelee runoilija Kaarlo Sarkian lapsuuden maisemissa Sarkia-museon ohi, Kulmuntilan kylän viljavainioiden halki. Sarkiantieltä käännytään Kiikan keskustaan Kiikkapääntielle. Ylitetään Kokemäenjoki ja taajaman jälkeen Kiikanojantietä Kiikan kirkolle.

Kiikan kirkko

Kiikan kolmas kirkko on alunperin rakennettu 1807 ja sen jälkeen kokenut kolme merkittävää muutokorjausta. Viimeisin kunnostustyö tehtiin 1984-85 ja urut uusittiin vuonna 1991. Kirkkoon vuonna 1818 tehdyt lehterimaalaukset ovat näkyvä osa kirkon sisätilaa. Carl Fredrik Blom maalasi lehtereiden peileihin 36 Raamatun henkilöä. Näistä puolet kuvaavat Vanhan ja Uuden testamentin naisia ja siksi kirkkoa kutsutaan "naisten kirkoksi". Nykyinen alttaritaulu on Aleksandra Frosterus-Sältinin maalaama "Kristuksen kirkastuminen".

Avoinna sopimuksen mukaan.~

Kiikan Suvituuli

Lounas - kahvila ravintola
Länsitie 1, 38300 Sastamala
puh. 040 5855235

Kuudes osuus:

Reitti: Kiikan kirkko - Kiikanojantie - Kiikkapääntie - Jokisivuntie - Kallon silta ja kevyenliikenteen väylä oikealle - Keikyäntie - Keikyän kirkko (noin 9 km)

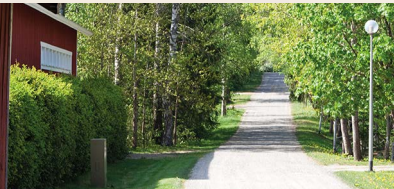
Matka jatkuu kohti Keikyän kirkkoa joen eteläpuolista reittiä, joka noudattelee vanhoja kyläteitä joen tuntumassa. Ulvissa kerrotaan olleen tuon seutukunnan ensimmäinen "munkkien kirkko". Siellä on mm. vanha ristilähde sekä pappila-nimiset tilat. Kokemäenjoen luonnontilainen Kilpikoski on vain pienen poikkeaman päässä Teukkulan kohdalla.

Ruoskamäki on myös merkittynä aivan vaellustien varressa. Ennen Keikyän kirkolle saapumista kuljetaan Hossan talon kohdalla ikivanhan kyläraitin ja pihapiirin kautta. Matkalla näkyvä Keikyän upea riippusilta on oikotie Peevolasta Pehulaan, joka on keskustaaajama joen toisella puolella. Tieltä näkyy myös Kokemäenjoen ensimmäinen voimalaitos, Äetsän voimalaitos, joka valmistui Meskalankoskeen vuonna 1921.

KEIKYÄN
VANHA PAPPILA

Äetsäntie 193, 32730 SASTAMALA
Avoinna tilauksesta, puh. (03) 513 3727

Keikyän kirkko

Keikyä oli Huittisten kappeliseurakunta. Vuonna 1908 antoi Senaatti Keikyälle luvan erota omaksi seurakunnaksi. Kolmannen kirkon suunnittelu alkoi ja uusi, Josef Stenbäckin suunnittelema kirkko valmistui vuonna 1912. Jugendtyylistä kirkkoa on kutsuttu Satakunnan kauneimmaksi puukirkoksi. Alttaritaulu on alunperin ollut Huittisten kirkossa, josta siirretty Keikyän toiseen kirkkoon. Jonas Bergman on maalannut sen vuonna 1753 ja aiheena on "Vanha Simeon Jeesus-lapsi sylissä". Keikyän kirkkokin on kokenut muutoksia. Vuoden 1997 korjauksessa se haluttiin palauttaa Stenbäckiläiseen asuun.

Avoinna sopimuksen mukaan

Sastamalan kirkkovaellus

Vaeltajalle: Kirkkovaellusta voi tehdä kävellen tai pyörällä sekä soveltaen myös autolla ja veneellä. Reitti seurailee kyläteitä ja polkuja ranta- ja viljelymaisemissa. Reitti on merkitty vaellustunnuksin. Teiden ja katujen nimet mainitaan reittiosuoksissa.

Sastamalan kirkkovaellus tarjoaa kokemuksen entisajan kirkkomatkasta. Silloinkin mukaan otettiin tarvittavat juomat ja eväät. Matkaa tehtiin omien voimien rajoissa ja aikaa varattiin sopivasti. Nykyvarusteisiin kuuluu myös huomioliivi tai heijastin ja kaiken varalta pieni ensiapupakkaus. Sauvoista on myös apua, kun liikutaan jalan.

Reitin eri palveluihin kannattaa tutustua etukäteen, kun tarvitsee majoitusta, ruokaa, kahvia tms.

Matkailupalvelut ja tapahtumat: visitsastamala.fi ja matkailu@sastamala.fi
Kirkkojen aukioloajat vaihtelevat. Varaukset ja tiedustelut puh. 03-5219090 tai kirkkoherranvirasto@sastamalanseurakunta.fi www.sastamalanseurakunta.fi

SASTAMALAN
SEURAKUNTA

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Joutsenten reitti